

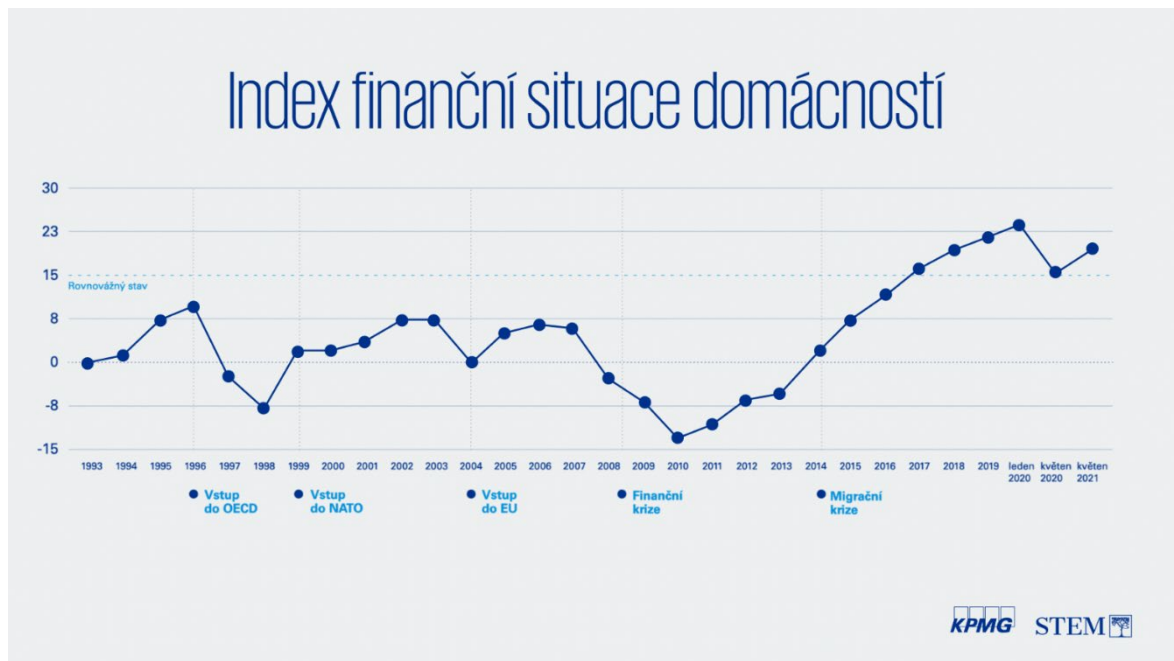
Hůř už bylo: Životní úroveň domácností je téměř stejná jako před covidem

Zatímco z epidemického hlediska covidová krize nejsilněji udeřila v letošním prvním čtvrtletí, hodnocení životní úrovně domácností se od loňska znatelně zlepšilo. Index finanční situace domácností, který dlouhodobě mapuje STEM ve spolupráci s KPMG, je 21 a je tak srovnatelný s hodnotami z roku 2019. Oproti tomu vnímání hospodářské situace Česka se vzhledem k loňskému roku zhoršilo.

Po propadu během roku 2020, který zapříčinila jednak ztráta příjmů u části pracujících, jednak nejisté výhledy do budoucna, jsou domácnosti přesvědčeny, že „hůř už bylo“. Situace z roku 2009–2013 se podle jejich mínění nebude opakovat.

Krize je podle domácností u konce

Z aktuálního vývoje je tedy zřejmé, že největším otřesem byly první uzávěry na jaře 2020. Loňský pokles byl nejzřetelnější mezi lidmi ve starším produktivním věku (45–60 let). Naopak nynější pozitivní výhledy táhne zejména mladší věková skupina. V dlouhodobém časovém srovnání jsou ale očekávání domácností srovnatelné s úrovní kolem let 2016 až 2018 čili spíše pozitivní. Krizi tak Češi považují v podstatě za ukončenou.

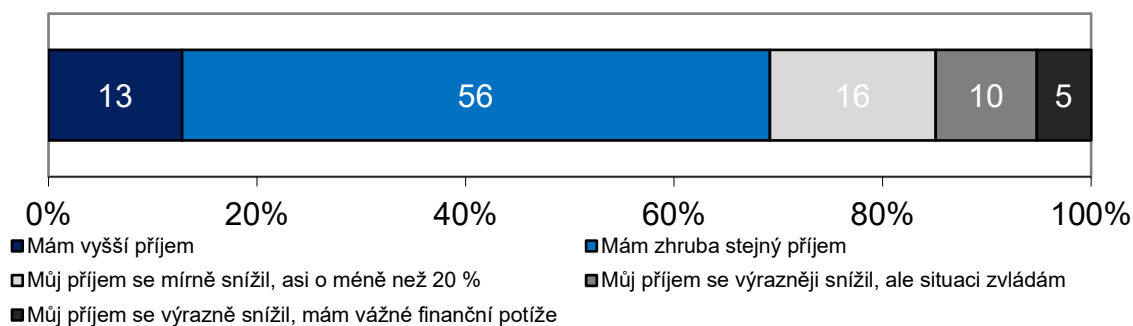
„Systematická podpora zaměstnanosti v době lockdownů účinně zabránila ztrátě práce a příjmů na straně domácností. Potvrzuje to bezprecedentní nárůst hrubých úspor domácností, které jsou nyní nejvyšší od okamžiku vzniku České republiky. I přes pokračující pokles ekonomiky v 1. čtvrtletí

letošního roku tak nálada zůstává optimistická. Náklady lockdownu byly totiž přesunuty na veřejné rozpočty, které se dostaly – méně kvůli covidu a více kvůli řízení autopilotem i ve špatných časech – na neudržitelnou dráhu,“ komentuje Mojmir Hampl, ředitel služeb pro finanční sektor KPMG Česká republika.

Stále je ovšem patrné, že v některých – zejména nízkopříjmových – skupinách ekonomické obtíže přetrvávají. 15 % ekonomicky aktivních zaznamenalo výrazné snížení příjmu, zároveň ale u přibližně stejné části (13 %) se příjem zvýšil. Zvýšení příjmu je naopak typické pro vysokopříjmové domácnosti (příjem více než 40 tis. čistého / měsíc).

„Krise zastihla společnost na vrcholu ekonomické konjunktury, dopady na domácnosti napříč Evropou podržely různé programy na podporu zaměstnanosti. Jsme hodně daleko černým scénářům s nezaměstnaností okolo 10 % a prudkým nárůstem zadluženosti. Významné poklesy příjmů se ale týkají milionu lidí. Jde zejména o pracující v soukromém sektoru a častěji v méně kvalifikovaných profesích a nejvíce zasažených odvětvích jako jsou služby nebo pohostinství. Nad tím nelze mávnout rukou, protože problémy jsou rozprostřeny výrazně nerovnoměrně,“ upřesňuje Martin Buchtík, sociolog a ředitel STEM.

Změny v příjmu od začátku pandemie – jen potenciálně ekonomicky aktivní

Celkovou hospodářskou situaci Češi vidí černě

Positivně vnímaná situace domácností je v ostrém kontrastu s hodnocením ekonomické situace v Česku. Zatímco v období před vypuknutím pandemie ji jako dobrou hodnotilo 70 % obyvatel, nyní je to pouze 31 %. Negativní pohled na současný vývoj na úrovni celé republiky také převažuje v pohledu na to, jakým směrem se ubírá vývoj v Česku. Jako nesprávný ho nyní hodnotí 43 % veřejnosti (v lednu 2020 to bylo pouze 24 %). V dlouhodobém pohledu jde o unikátní situaci, protože dosud byla hlediska osobní finanční situace a hodnocení na úrovni celé společnosti poměrně silně propojena.

Kontakt pro média:

Štěpán Kačena

Head of Marketing, KPMG Česká republika

M: 774 226 127, E: skacena@kpmg.cz

Metodika

Kontinuální výzkum Trendy provádí analytická organizace STEM (www.stem.cz) od počátku 90. let metodou osobních rozhovorů (face-to-face) na reprezentativním souboru obyvatel České republiky starších 18 let. Respondenti jsou vybíráni kvótním výběrem, vždy je dotázáno alespoň 1 000 respondentů. Poslední výzkum se uskutečnil v květnu 2021.

Index finanční situace domácností

- Index reflektuje subjektivní výpovědi o stavu domácností ve třech perspektivách: vývoj finanční situace domácnosti za poslední rok, výhledy do příštího roku a obtíže, s jakými v současné době domácnosti s penězi vychází.
- Proměnné byly zvolené na základě analýzy z více možností tak, aby reflektovaly pokud možno faktickou finanční situaci, nikoliv další dimenze, jako je politická situace, mediální diskurz, vliv emotivních událostí. Zůstáváme tedy v relevantním časovém horizontu.
- Každá proměnná vstupující do indexu je pro každý rok přepočtena tak, aby nabývala teoretického rozsahu -100 až 100. Hypotetická hodnota 100 by byla pro proměnnou v případě, že by se všem velmi zlepšovala finanční situace, respektive by snadno vycházeli s příjmem. Při -100 jde o situaci opačnou. 0 je pak pomyslný rovnovážný bod, kdy v ideálnětypické situaci je poměr domácností rovnoměrně rozložený nebo reportují všechny domácnosti stejný stav nebo je polovina v každém z extrémů.
- V tomto koncepčním přístupu vycházejícím z teoretických předpokladů má každá proměnná v indexu stejnou váhu.
- Index je následně aritmeticky upraven tak, aby 0 byl výchozí stav za celou populaci při vzniku republiky (tj. 1993), ale zůstalo zachováno teoretické maximum na hladině 100. Rovnovážný bod má hodnotu 16, minimum je -68.

Váhy hodnot proměnných

Myslíte si, že finanční situace Vaší domácnosti se v porovnání se situací před 12 měsíci	Zůstala stejná	0
	Velmi zlepšila	1
	Trochu zlepšila	0,5
	Trochu zhoršila	-0,5
	Velmi zhoršila	-1
Myslíte si, že se finanční situace Vaší domácnosti za budoucích 12 měsíců	Velmilepší	1
	Trochulepší	0,5
	Zůstane stejná	0
	Trochuzhorší	-0,5
	Velmizhorší	-1
Jak vycházíte se současným příjmem, který máte v domácnosti?	Velmi obtížně	-1
	Obtížně	-1
	Spíše obtížně	-0,75
	Spíše snadno	0,75
	Snadno	1
	Velmi snadno	1